

Příroda a „přirozenost“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 29. 5. 2007
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 29. 5. 2007

Příroda a „přirozenost“

Slovo „příroda“ resp. jeho významy mají velmi dávnou, přímo nedohlednou minulost ještě předpojmovou, a později dokonce také dlouhou historii pokusů o jeho pojmové vymezení. V dějinách docházelo k mnoha významovým posunům i celkovějším proměnám; dnes rozumíme „přírodou“ to část (nebo snad sféru) světa (univerza), kterou nepoznamenal člověk, takže tím člověka vlastně vyjímáme, vytrhujeme z přírody. A naproti tomu je nám jedno, jde-li o mrtvé věci nebo o živé bytosti – obojí zahrnujeme do „přírody“, takže se ujalo rozlišování na přírodu neživou a živou (v naprostém rozporu s kořeny slova). Na druhé straně pod „přirozeností“ míníme povahu, eventuelně vlastnosti čehokoli, takže bez rozdílu mluvíme o přirozenosti atomu nebo nějaké ještě menší částice, kvanta, nějakého kovu (či jiného materiálu), ale také o přirozených číslech (a tedy přirozenosti některých čísel), o přirozenosti nějakého názoru (spíše ve významu jakési samozřejmosti, zjevnosti a nahlédnutelnosti), takže jakákoli souvislost se vznikem formou zrození je zcela smazána. Filosofům proto nezbývá než nechat v případě potřeby běžné významy obou slov stranou a vymezit jejich smysl zcela po svém.

(Písek, 070529-1a.)